www.kurdistannet.org
28-4-2006 12:23بەکاتی ناوەندی ئەوروپا

قەڵادزێ لە دورپانی پیرۆزی و فەرامۆشیدا .... حەمید قەڵادزەیی

ئەگەر بمانەوێ کەمێ شۆڕ ببینەوە ناو دیرۆکی کەونارای قەڵادزێ و سەروەری و ڕاپەڕینەکانی، بێشك ناتوانین بەچەند نووسینێك دەستمان لە بنی هەمبانەکە بێتە دەرو ئەوەی دەیڵێین، بەقەد بەخشش و فیداکاری خەڵکی ئەو دەڤەرەبێت. بۆیە دەبێ ئەم جارە بەجیا لەگەڵ یادکردنەوەکانی تری 4/24 قەڵادزێ لە ڕابردوودا، پێویستە لەدەرگای دەسەڵات بدەین و بڵێین: خۆتان زۆر لە ئێمە باشتر دەزانن، قەڵادزێ چەند قوربانی دەر بووە باش دەزانن زامەکانی قەڵادزێ هەتا ئێستاش خوێناوی لێ دەچۆڕێ!.
کام ناوچەی کوردستان هەیە، بە دەیان و سەدان سوارچاکی ڕێبازی کوردایەتی لە ئامێزی پشدەردا و لەدەڤەری (نامرێ) دا لە لوتکەو شیوو دۆڵەکانیەوە تا دەگاتە، زەندۆڵ و زنارو بناری ئەسپی خەیاڵی زین نەکردبێ و لەکام گەوەی هەورازو نشێویدا، بەرد بەبەردی نەکردبێتە سەنگەری بەرەنگاری؟ کام سەرکردەوە کام پێشمەرگە هەیە لە شەوانی نوتەك داو لەو کاتانەی ویشومە خۆشارکێی لەگەڵ دەکردین، ماڵ بەماڵی ئەو دەڤەرەی نەناسیبێ و بە قوڵکاورو ئاگردانی ئاشنا نەبووبێ؟!.
بەڵێ دەزانن قەڵادزێ هەمیشە، کولاوڕۆژنەیەکی ئامادە بووە بۆدیداری خۆری ئازادی. قەڵادزێ چاوگی بیری کوردایەتی و مەکۆی شۆڕشگێڕان و ئومێدی هەموو ئەو سەرکردایەتیانە بووە کە قەڵادزێیان فەرامۆشکردوە!.
ئەگەر باس لە ڕاپەڕینەکانی مێژووی قەڵادزێ بکەین، کام لایەنی سیاسی هەیە پێی وایە غەدری لێنەکراوەن ئەگەر بەشی شێری لە شانازیەکەی بەر نەکەوێ؟! چونکە جگە لەوەی هەموویان شانازی بە شەهیدو قارەمانەکانیانەوە دەکەن، مەبەستیانە جێدەستی خۆیان زیاتر بنەخشێنن، لە ڕۆژگارە سەختەکاندا، لە کاتێکدا هەتا ئێستاش قەڵادزێ خۆی نازی بێنازی دەکێشێ و بسکی ئاڵۆزی بۆ شانە ناکرێ!.
کارەساتی 1974/4/24 بەهەموو لێکدانەوەکان گەردەلولێکی پڕ لە ڕق بوو لە تنێلی عەقڵی تاریك و شۆڤێنزمەوە هەڵی کرد، لە وشکارۆوە ڕوەو زێدی سروشت و جوانی بەهارو سروتی وردە شەپۆلی دووزێ و چاوە پڕ لە نیگاکانی کانیەکان و خزایە ناو ئیرۆسیەتی زانکۆو گیانی نێرگزو مێلاقەو دیاریەکانی سروشت و نیسان و خەرمانی شانازی مێژوو کولتووری ڕەسەن.
ئەگەر گواستنەوەی زانکۆی سلێمانی بۆ قەڵادزێ هۆکارێك بێ بۆ ئەنجامدانی ئەو تراژیدیایە، چونکە ڕژێم زۆر چاك پەی بەکاریگەری زانکۆ بردبوو، لەسەر وشیاری و بیری نەتەوەیی، بە تایبەتی لە ناوچەیەك کە باوەڕی کوردایەتی تێیدا لێوان لێوەو لەلایەکی تریش دەڤەرێکی ئازادە. دەبێ ئەوەش بزانین قەڵادزێ خۆی سەنگەرێك بووەو خەڵکەکەشی هەمیشە سەربازی ون بوون، گواستنەوەی زانکۆ بۆ ناوچەیەکی وەك قەڵادزێ، بە بڕیاری شۆڕشی گەلی کوردستان، جگەلەوەی بڕیارێکی بوێرانە بوو، نیشانەی ئەو ڕاستیەشە، کە سەرکردایەتی شۆڕش چەند بەتەنگ زانکۆ بووەو مەبەستی بووە وەکو تاکە مەڵبەندی زانستی و مەعریفی بەتەندرووستی بمێنێتەوە، چونکە لە ئازادیدا ئەو دانیشگا تاقانەیە زیاترو زووتر دەتوانێ نەش و نما بکات.
لەلایەکی تریش ئەو یاکنگیری و یەك ڕیزی خەڵکەکەی لەگەڵ هێزی پێشمەرگەو سەرکردایەتی هۆکارێکی تر بوو بۆ ڕوودانی ئەم کارەساتە، چونکە بەعس چاك حاڵی ببوو کە دەستەمۆکردنی خەڵکی ئەم سنوورە مەحاڵە. بۆیە بارزانی نەمر بۆ بەرز ڕاگرتنی ئەو یادەو پیرۆزی شەهیدان و قەڵادزێ فەرمووی (4/24 ڕۆژی ماتەمینی گەلی کوردە) .
ڕژێم بەشێوازی جیاجیاو پیادەکردنی سیاسەتی (پەرتکەو زاڵ) بە، بە ئامانجی ماڵی کردن و سڕینەوەی هزری کوردایەتی لەناو خەڵکی ئەو دەڤەرەدا. بۆیە ململانێی زیاتر خستە نێوان تیرەو هۆزەکان، تاکو

ڕاگوێزانی گوندەکان بۆ کۆمەڵگای زۆرەملێ، کە ئەوەش کۆمەڵێك خواستی سیاسی لەپشت بوو کە دیارترینیان ئەمانەن:-

1- بەهۆی نەمانی سەرچاوەی ژیانیان و یاساغکردنی سنووری گوندەکان، هۆکارێك بوو بۆ داڕمانی ژێرخانی ئابوری هەر خێزانێك.

2- ڕژێم لە نزیکەوە دەیتوانی تێکڕای مەرامەکانی خۆی بپێکێ و زووترو زیاتر خواستەکانی خۆی بەرجەستەبکات.

3- بەهۆی بێکاری و بێ دەسەڵاتی خەڵکەکە ڕژێم چاکتر دەیتوانی تۆوی دوبەرەکی لەناویاندا بچێنێ.

4- ڕژێم پێی وابوو بەو پرۆسەیە دەتوانێ دابڕانێك لە نێوان هێزی پێشمەرگەو جەماوەردا درووستبکات و پەیوەندی ڕووحی نێوانیان بسڕێتەوە.

ئاشکرایە لە ئەجندای کاری ڕژێمدا ئەوە هەنگاوی یەکەمی ڕاگوێزان بوو، وەکو دەرکەوت هەنگاوی دووەمی لە 1989/6/6 دا دەستی پێکردوو لە بەرواری 1989/6/26 کۆتایی بە پرۆسەکە هات و دەڤەری شەدەرو نامرێ، بەتەواوی لەگەڵ خاکدا یەکسان کرا، چونکە ڕژێم لە ڕابووونەکانی 1982 تەواو بۆی دەرکەوت، کە خەڵکی ئەو سنوورە، سەنگەری بەرەنگاری چۆڵ ناکەن و گیانیان لە پێناوی ئازادیدا دەبەخشن.

جێگای سەرنجە لەدوای لەدوای ئەم پرۆسەیەوە ڕژێم دەڤەری پشدەر گواسترایەوە بۆ دوو سنووری جیاواز لە هەولێرو سلێمانی و دابەشکردنی بەسەر چەند کۆمەڵگایەکی زۆرەملێدان کە ئەویش کۆمەڵێك ئامانجی لەپشت بوو لەوانە: لەبەینبردنی ئەو یەکانگیری و خۆشەویستیە بوو کە هەرگیز بەعس پێی لەبەین نەدەچوو.

بۆیە بەڕاشکاوی دەڵێم.. ئەوەی داگیرکەر پێی نەکرا لەگەڵ خەڵکی ئەو سنوورە شەڕی ناوخۆ تەواوی کرد!!. بۆیە هەڵگیرسانی شەڕی ناوخۆ لەو شارە وێرانەیەدا لە 1994/5/1 بەشێوەیەك تۆوی ڕق و کینەی چاندوو ناکۆکی خستە ناو تیرەو هۆزو خانەوادەکان کە تا ئێستا زامەکانی سارێژ نەبوون و ئاسەواری وەکو ڕاگوێزان 4/24 دیارە.. !! ئەو یەکانگیریەی لەبەین برد کە ڕژێم زۆردەمێك بوو کاری لەسەر دەکرد.

بۆیە ئەرکی حکومەتی یەکگرتوی کوردستان و لایەنە سیاسیەکانە کار بۆ سڕینەوەی ئاسەواری تێکڕای کارەساتەکان بکەن، وەکار بۆ دروستکردنەوەی ڕووحی خۆشەویستی و یەك بوونی خەڵکەکە وە ئەستۆی خۆیانەوە بگرن.

هەروەها ئەولەویەت بدەن بەهەموو ئەو ناوچانەی وەکو هەڵەبجەو قەڵادزێ.. هتد، کە زۆریان کردووەو کەمیان بۆکراوە. ڕاستە کابینەی پێنجەم حەسای سیحری پێنییە فریای زۆربەی شوێنەکان بکەوێ لەیەك کاتدا، بەڵام دەبێ ڕەچاوی ئەو شوێنانە بکەن کە ئاساواری خراپیان وەك مانگی چواردە دەدرەوشێتەوە.

دەبینین لە کوردستان زانکۆیەك بۆتە چەندین زانکۆ، خوێندکارێك بۆتە سەدان و هەزاران خوێندکار، مامۆستایەك بەسەدان و هەزاران، ئەمانە هەمووی جێگای شانازین، بەڵام قەڵادزێش هەر وێرانەیە.

ئەگەرباس لە بیرۆکراتیەت و کەمی و لاوازی پرۆژە خزمەتگوزاریەکان بکەین لەو سنوورەدا، یان لە وێرانەی ڕێگاو بانەکانی بدوێین، گومانی تێدانییە زروفی سیاسیی و لاوازی لایەنی دارایی و شەڕی ناوخۆ دیارترین پاساوی دەسەڵاتە، لە کاتێکدا ئەوەندەی لە سنوورەکانی قەڵادزێ باج خەراج وەرگیراوە لە 1991 وە تا ئێستا زۆر زیاترە لە پێویستیەکانی ئاوەدانکردنەوەی ئەم دەڤەرە.

بۆیە ئەوەی لە ئێستادا بۆ ئەم شارە گرنگەو پێوزیستە حکومەتی یەکگرتوو کاری لەسەر بکات، بوونی کتێبخانەیەکی شایستەو یاریگایەکی سەردەمی لەگەڵ مەلەوانگەیەکی داخراوو هۆڵێکی شیاو بۆنمایش و کۆڕو سیمنار. لەگەڵ نوێکردنەوەی سیمای بازاڕو شار، ئەمە بێجگە لە بوژاندنەوەی کەرتی

کوشتوکاڵی وێران بووی ئەم دەڤەرەو درووستکردنی هەلی کار بۆ گەنجان و هێنانی کارگەو زیادکردنی کۆلێژ.
دڵنیابن پشدەریەکان هەمیشە شانازی بەو ماڵوێرانیەوە دەکەن کە بەسەریان هاتووەو ویژدانیان ئاسودەیە، لەگەڵ خەڵکی کوردستان ئێوەیان هێنایە سەر کورسی دەسەلات، بەڵام ئایا ئێوە چۆن و کەی ویژدانتان ئاسودە دەکەن بەرامبەر بە پشدەری سوتماك و قوربانیدەر؟.